

Πρώτος εορτασμός καθιέρωσης «Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας» από την UNESCO Δευτέρα, 9 Φεβρουαρίου 2026, 09:00 π.μ., Αίθουσα Τελετών Πανεπιστημίου Κύπρου

ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΞΕΝΗ

Μακαριώτατε Αρχιεπίσκοπε Κύπρου, Αξιότιμη κ. Υπουργέ της Παιδείας, Εξοχώτατε κύριε Πρόσβυ της Ελλάδος, Ελλογιμώτατε κ. Πρύτανη του Πανεπιστημίου μας, Επιφανείς και Εκλεκτοί προσκεκλημένοι, Προσφιλείς μας φοιτητές και φοιτήτριες, μαθητές και μαθήτριες

Αισθάνομαι ευγνωμοσύνη προς τον κ. Πρόσβυν της Ελλάδος για την πρωτοβουλία του να διοργανωθεί η σημερινή εκδήλωση με την οποία θα τιμήσουμε την ιστορική απόφαση της UNESCO να καθιερώσει «Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας» και θεωρώ μεγάλη τιμή προς το πρόσωπό μου το γεγονός ότι έχω την ευθύνη της επιστημονικής πλευράς του προγράμματος.

Η δική μου εισήγηση, εν είδει εισαγωγής, θα στραφεί γύρω από την ουσία της απόφασης της UNESCO. Θα επιχειρήσω να σκιαγραφήσω ένα ευσύνοπτο ιστορικό πλαίσιο, που θα μας βοηθήσει, ευελπιστώ, να κατανοήσουμε **τη θέση** της ελληνικής στο **παγκόσμιο πολιτισμικό τοπίο**.

Η ελληνική γλώσσα έχει ηλικία **τεσσάρων χιλιάδων ετών**. Στην ιστορική της πορεία ήλθε σε επαφή με **πλήθος** λαών, κοινοτήτων, πνευματικών παραδόσεων. Λόγω των στενών χρονικών περιθωρίων, θα περιοριστούμε στις περιόδους εκείνες κατά τις οποίες η ελληνική γλώσσα ανέπτυξε τη πιο δραστήρια, ούτως ειπείν, «εξωτερική πολιτική» και θα δούμε σε ποιους λαούς άσκησε επίδραση, σε ποια ιστορική περίοδο και σε ποια πεδία. Θα γίνει συνοπτική αναφορά σε 5 ιστορικές περιόδους, και λακωνική αναφορά σε 4 άλλες.

1^η φάση, Αρχαιότητα

Ας ξεκινήσουμε από τη μακρά περίοδο από τα μέσα του 9^{ου} έως το τέλος του 4^{ου} αιώνα π.Χ., όταν ο ελληνικός κόσμος είναι γεωγραφικά απλωμένος σε μια τεράστια κλίμακα, [σε διάφορα σημεία της Μεσογείου, Προποντίδας και Εύξεινου Πόντου], πολιτικά χωρισμένος

σε εκατοντάδες κράτη, τις περιλάλητες πόλεις-κράτη, με σύνορα με πάμπολλους λαούς και με πολιτισμό ακμάζοντα και ανθηρό. Η φάση αυτή είναι καθοριστική για την απήχηση που θα αναπτύξει η ελληνική, διότι την εξοπλίζει με δύο πολύτιμα στοιχεία. 1) με μια **τεχνολογία γραφής**, το περίφημο ελληνικό αλφάβητο με τις παραλλαγές του, που, ως γνωστόν, αποτελεί αναδιαμόρφωση που έγινε γύρω στο 850 π.Χ. του φοινικικού αλφαβήτου. Και δεύτερο, 2) με μια πλούσια **γραμματεία** που θέτει, με απaráμιλλη καλλιέπεια, ζητήματα πανανθρώπινου ενδιαφέροντος και τα αναλύει με εντυπωσιακή διεισδυτικότητα. Το ότι αρκετά νωρίς στην ιστορία και πριν από πολλές άλλες γλώσσες εξοπλίζεται η ελληνική με σημαντικότερη γραμματεία και με γραπτή παράδοση αποτελεί πραγματικά το θεμέλιο πάνω στο οποίο οικοδομήθηκαν οι ευοίωνες προοπτικές για τη μεγάλη επιτυχία της ανάμεσα σε ξένους λαούς.

Ήδη από αυτό το πρώιμο στάδιο έχουμε κάποια δείγματα αυτής της επιτυχίας. Συγκεκριμένα, το ορθολογικά οργανωμένο, λειτουργικό, εύκολο στην εκμάθηση και ευέλικτο σύστημα γραφής της ασκεί πολύ μεγάλη επιρροή σε ξένους λαούς, λ.χ. τους **Κάρες** και **Λυκίους** στην Ανατολή, τους **Ετρούσκους** και **Ρωμαίους** στη Δύση, οι οποίοι λαοί το αναδιαμορφώνουν, για να αναπτύξουν αλφάβητα προσαρμοσμένα στις ιδιαίτερες ανάγκες των δικών τους γλωσσών.

2^η φάση Μ.Αλέξανδρος και ελληνιστικοί χρόνοι

Η 2^η φάση στην εξωστρέφεια της ελληνικής γλώσσας υλοποιείται **προς ανατολάς**, χάρη στον Μέγαν Αλέξανδρο και τα ελληνιστικά βασίλεια, κατά τους τρεις τελευταίους προχριστιανικούς αιώνες.

Οι κατακτήσεις του Μακεδόνα στρατηλάτη μεταφέρουν την ελληνική γλώσσα σε περιοχές που ως τότε ανήκαν στην Περσική Αυτοκρατορία, δηλ. όχι μόνο σε ολόκληρη την ανατολική Μεσόγειο, (ολόκληρη τη Μικρά Ασία, ΣυροΠαλαιστίνη, Αίγυπτο) αλλά και πολύ πιο ανατολικά, έως το Αφχανιστάν και την Ινδία. Η ελληνική σε αυτή τη φάση καθίσταται η κοινή γλώσσα επικοινωνίας, η **lingua franca**, που επιτρέπει τη συνεννόηση ανάμεσα σε αλλογλώσσους λαούς σε αυτή την αχανή επικράτεια. Αιγύπτιοι, Σύροι, Φοίνικες, Πέρσες και άλλοι μαθαίνουν την ελληνική ως δεύτερη γλώσσα, ενώ οι Ιουδαίοι της Πτολεμαϊκής Αιγύπτου ελληνοφωνούν πλήρως. Συνεπεία τούτου, τα ιερά τους κείμενα, διατυπωμένα στα εβραϊκά, δεν τους είναι πλέον κατανοητά. Για τον λόγον αυτόν, μεταφράζονται στην ελληνική

γλώσσα – Είναι η περίφημη μετάφραση των Εβδομήκοντα της Παλαιάς Διαθήκης.

3^η φάση Ρώμη και Χριστιανισμός.

Η 3^η φάση εξωστρέφειας εκδηλώνεται **προς δυσμάς**, χάρη σε μια ξένη δύναμη. Στην προηγούμενη φάση οι Έλληνες ήταν κατακτητές, στην τωρινή φάση είναι κατακτημένοι. Ποια θα είναι άραγε η τύχη της ελληνικής γλώσσας σε συνθήκες πολιτικής υποταγής;

Οι Ρωμαίοι, αν και **πολιτικά** κατακτούν τον ελληνικό κόσμο, **πολιτιστικά** κατακτώνται από τον ελληνικό κόσμο, τουλάχιστον στις αρχές. Ο δικός τους ποιητής, ο Οράτιος (65–8 π.Χ., *Επιστολές* 2.1.156–7) διατυπώνει τους περίφημους στίχους

Η κατακτηθείσα Ελλάδα κατέκτησε τον άγριο νικητή της και εισήγαγε τις **τέχνες** στο αγροίκο Λάτιο!

*Graecia capta **ferum** victorem cepit et artis / intulit **agresti** Latio!*

Τι σημαίνει αυτή η στάση των Ρωμαίων απέναντι στον ελληνικό πολιτισμό για τη θέση της ελληνικής γλώσσας; Η ελληνική γλώσσα, στην περίοδο της ρωμαϊκής κυριαρχίας, διατηρεί την ισχυρή της θέση, όχι μόνον μεταξύ των Ελλήνων αλλά και σε δύο άλλα επίπεδα: πρώτον, παραμένει ως *lingua franca*, όπως στην ελληνιστική εποχή, της ανατολικής πλευράς της αυτοκρατορίας, μη εκτοπισθείσα από τη λατινική, αλλά και δεύτερον, παραμένει ως γλώσσα υψηλής **παιδείας**, συνδεδεμένη με την ένδοξη ελληνική γραμματεία που συναντήσαμε στη φάση 1. Ή μάλλον ενδυναμώνεται ως γλώσσα παιδείας, διότι ασκεί τεράστια **επιρροή στους νέους κυρίους της οικουμένης, τους Ρωμαίους**. Η ρωμαϊκή αριστοκρατία μαθαίνει όχι μόνο την καθομιλούμενη ελληνική εκείνης της εποχής, δηλ. την απλοποιημένη **ελληνιστική Κοινή**, για να εξυπηρετεί καθημερινές, πρακτικές ανάγκες στην ανατολική πλευρά της αυτοκρατορίας, αλλά επιπλέον, σε όποια πλευρά της αυτοκρατορίας και να ήταν, μαθητεύει και στην δυσκολότερη **αττική διάλεκτο της κλασικής εποχής**, σε βαθμό που να μπορεί να διαβάζει τους περιώνυμους ποιητές και πεζογράφους του χρυσού αιώνα του Περικλέους και του 4^{ου} αιώνα. Ενδιατρίβει επίσης **στη γλώσσα του έπους**, για να μπορεί να μελετάει τον Όμηρο και τον Ησίοδο, αλλά και στις άλλες λογοτεχνικές διαλέκτους της αρχαίας γραμματείας. Δεδομένων τούτων, ο τρόπος διαμόρφωσης της ρωμαϊκής λογοτεχνίας ήταν εύκολα προβλέψιμος: κατά τον

Edward Kenney, Η ρωμαϊκή λογοτεχνική παράδοση στο ξεκίνημά της βρέθηκε, σχεδόν έν μιᾷ νυκτί, κληρονόμος του πλούτου της ελληνικής λογοτεχνίας.

Ο βαθμός στον οποίο οι Ρωμαίοι αριστοκράτες **εξοικειώνονται και ταυτίζονται με την ελληνική γλώσσα**, σε πολλές μάλιστα μορφές της, αποκαλύπτεται χαρακτηριστικά από τον Ρωμαίο αυτοκράτορα Κλαύδιο (41-54 μ.Χ.), ο οποίος, κατά τον Σουητώνιο, «έδινε εξίσου μεγάλη προσοχή και στα ελληνικά γράμματα, δραττόμενος πάσης ευκαιρίας να δηλώνει την εκτίμησή του για την ελληνική γλώσσα και την υπεροχή της. Σε έναν μάλιστα ξένο που μιλούσε με άνεση τόσο τα ελληνικά όσο και τα λατινικά, είπε: «Αφού είσαι γνώστης και των δύο γλωσσών ΜΑΣ» [Σουητώνιος *Claud.* 42.1 *utroque ... sermone **nostro***]. Δηλαδή ο Ρωμαίος αυτοκράτορας αντιμετωπίζει τα ελληνικά όχι ως γλώσσα “των άλλων”, αλλά ως κάτι που ανήκει στο “εμείς” της αυτοκρατορικής/ρωμαϊκής ελίτ.

Η ρωμαϊκή περίοδος περιλαμβάνει ακόμη ένα κοσμοϊστορικό γεγονός, το οποίο επίσης διαποτίστηκε από την ελληνική γλώσσα και παιδεία, τη δημιουργία και ανάπτυξη της χριστιανικής θρησκείας. Βέβαια, η νέα θρησκεία στις πρώτες ιστορικές απαρχές της αναπτύσσεται στο υπέδαφος του Ιουδαϊσμού της Παλαιστίνης, και είναι γνωστόν ότι ο Ιησούς και οι μαθητές του αλλά και όλοι οι Ιουδαίοι αυτής της περιοχής μιλούσαν τότε την αραμαϊκή — οι πιο μορφωμένοι εξ αυτών, πέρα από την αραμαϊκή, γνώριζαν και την εβραϊκή. Το θέμα αφορά τη θεματική μας, διότι **τα καταστατικά κείμενα** της νέας θρησκείας, η περίφημη Καινή Διαθήκη, αν και συντάχθηκαν ως επί το πολύ από Ιουδαίους, γράφονται στην **ελληνική γλώσσα** (θυμόμαστε εδώ ότι η Παλαιά Διαθήκη κυκλοφορούσε ήδη στα ελληνικά). Η ελληνική γλώσσα υπηρετεί όχι μόνο την συγγραφή της Καινής Διαθήκης, αλλά και τη λατρευτική ζωή της νέας θρησκείας. Επίσης δίνει έκφραση στις θεολογικές αναλύσεις των Πατέρων της Εκκλησίας.

Ποία ήταν η συνέπεια; Η ελληνική γλώσσα δεν περιορίζεται στη διαφύλαξη και τη μετάδοση της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, αλλά αναλαμβάνει και έναν νέο, καθοριστικό ρόλο με την επικράτηση του Χριστιανισμού. Στο πλαίσιο αυτό, δημιουργείται στην ελληνική γλώσσα, παραλλήλως προς την αρχαία γραμματεία, **μια δεύτερη, λαμπρή επίσης, γραμματεία, η χριστιανική**. Εξοπλισμένη με δύο εξαιρετες γραμματείες, η ελληνική αποκτά πολύ μεγαλύτερο «ακροατήριο» και διασφαλίζει ότι ανάλογα με την ιστορική εποχή και

τις προτεραιότητες του κάθε λαού θα διαθέτει το κατάλληλο «όχημα» για τη δική της διάδοση αλλά και τη διάδοση των κειμένων της.

4^η φάση, Βυζάντιο

Είδαμε ότι η θέση της ελληνικής ήταν ήδη πολύ ισχυρή ακόμη και την περίοδο που η ρωμαϊκή αυτοκρατορία ήταν ακεραία. Το 476 το δυτικό της λατινόφωνο τμήμα υποκύπτει στα γερμανικά φύλα και η αυτοκρατορία περιορίζεται μόνο στο ανατολικό ελληνόφωνό της τμήμα, το γνωστό Βυζάντιο. Το κράτος αυτό, αν και συνεχίζει να αυτοπροσδιορίζεται ως ρωμαϊκό και έτσι ήταν όντως ως πολιτική οντότητα, εκφράζει πλέον, από ένα σημείο και πέρα, την ταυτότητά του σχεδόν αποκλειστικά μέσα από την ελληνική γλώσσα. Η λατινική γλώσσα εκτοπίζεται πλήρως ήδη από τον 7^ο/8^ο αιώνα, ακόμη και από τη νομοθεσία και τις πιο επίσημες λειτουργίες της κρατικής μηχανής. Μάλιστα τόσο αυτονόητο έχει γίνει ότι η γλώσσα του ανατολικού **ρωμαϊκού** κράτους είναι η ελληνική, ώστε η Άννα Κομνηνή χρησιμοποιεί το ρήμα «ῥωμαίζω» με την έννοια «μιλώ ελληνικά», δηλαδή ως ταυτόσημο του «ἑλληνίζω» (Αλεξιάς 7.8.3)!

Η πλήρης κατίσχυση της ελληνικής στο εσωτερικό του Βυζαντίου μπορεί θαυμάσια να συσχετιστεί με τη μεγάλη εξωστρέφεια που αναπτύσσει **προς ένα νέο σύνολο λαών**. Κατά τη βυζαντινή περίοδο πολλοί λαοί και κοινότητες έρχονται σε επαφή με την ελληνική γλώσσα Κόπτες, Σύροι, Αρμένιοι, Γεωργιανοί, Σλάβοι, Άραβες χριστιανοί. Αξιοποιούν την ελληνική κατά τρεις κυρίως τρόπους. Πρώτον, όπως είχε γίνει και πριν πολλούς αιώνες με Ετρούσκους Ρωμαίους, Κάρες, Λυκίους, κάποιοι από αυτούς τους λαούς προσλαμβάνουν στοιχεία από την τεχνολογία της γραφής της, για να διαμορφώσουν τα δικά τους αλφάβητα. Έτσι προκύπτει το κοπτικό αλφάβητο, το κυριλλικό, το γλαγολιτικό. Επίσης οι λαοί αυτοί αντλούν από το λεξιλόγιο της ελληνικής, για να εμπλουτίσουν τις γλώσσες τους. Και τρίτον, επιδίδονται σε ένα πελώριο μεταφραστικό έργο που μεταφέρει στις δικές τους γλώσσες την ελληνόγλωσση χριστιανική γραμματεία. Μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις, οι μεταφράσεις αυτές αποτελούν την απαρχή της γραμματειακής παράδοσης στους λαούς αυτούς.

Σε σχέση με τους **μουσουλμάνους Άραβες**, τα πράγματα είναι διαφορετικά, καθώς η διαφορά θρησκεύματος δεν ευνοεί ασφαλώς την πρόσληψη της ελληνόγλωσσης χριστιανικής γραμματείας. Ωστόσο, και οι μουσουλμάνοι αλληλεπιδρούν με την ελληνική γλώσσα, αλλά μέσω της αρχαιοελληνικής γραμματείας, την οποία

επίσης φυλάσσει το Βυζάντιο (ας μην παρασυρόμαστε από παρανοήσεις που παρουσιάζουν το Βυζάντιο ως εχθρικό προς την αρχαιοελληνική γραμματεία). Για 3 ολόκληρους αιώνες, 8^ο, 9^ο και 10^ο, στο Χαλιφάτο των Αββασιδών, στη Βαγδάτη, οι μουσουλμάνοι λόγιοι μεταφράζουν στην αραβική γλώσσα, αρχαία ελληνικά κείμενα, κυρίως φιλοσοφικού ή επιστημονικού χαρακτήρα (ιατρικού, αστρονομικού, κτλ), (τα Μεταφυσικά του Αριστοτέλους, την Μεγίστη Σύνταξιν του Πτολεμαίου, ιατρικές πραγματείες του Ιπποκράτη και του Γαληνού και πολλά άλλα). Ο επιφανής επιστήμονας και μεταφραστής Χουναϊν ιμπν Ισάκ του 9^{ου} αι. (Hunain ibn Ishaq, 809-873) μαρτυρεί ότι μπορούσε κανείς να βρει ελληνικά βιβλία σε όλο τον ισλαμικό κόσμο.

5^η φάση, Αναγέννηση

Ας επιστρέψουμε όμως στη Δυτική Ευρώπη, διότι εκεί θα εκτυλιχθεί η επόμενη φάση χρησιμοποίησης της αρχαίας ελληνικής γλώσσας από ξένους λαούς. Είναι η περίφημη περίοδος της Αναγέννησης και του ουμανιστικού κινήματος, όταν οι διανοούμενοι έχουν δυσφορήσει με το πολιτισμικό κλίμα του Μεσαίωνα και αναζητούν την ανανέωση της πνευματικής ζωής με στροφή σε μια ολόπλευρη και εις βάθος μελέτη της κλασικής αρχαιότητας. Η αρχαία ελληνική λοιπόν γλώσσα (και γραμματεία) στα τέλη του 14^{ου} αιώνα επανέρχεται δυναμικά στην Ιταλία ως γλώσσα παιδείας, μετά από διακοπή 800 περίπου ετών. Από την Ιταλία επεκτείνεται η διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής και στην υπόλοιπη Ευρώπη κατά τους επόμενους δύο αιώνες. Η διάχυση μάλιστα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και σκέψης επιταχύνεται εντυπωσιακά και γίνεται με περισσότερη ακρίβεια λόγω του ότι υπάρχει πλέον η τεχνολογία της τυπογραφίας. Ας θυμηθούμε το μνημειώδες εκδοτικό πρόγραμμα του Άλδου Μανούτιου στη Βενετία. Από τη Δυτική Ευρώπη τα αρχαία γράμματα ταξιδεύουν και στις ηπείρους που είναι σε άμεση επαφή με τη Δυτική Ευρώπη, δηλ. την Αμερική και την Αυστραλία.

Άλλα φαινόμενα

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι, Προσφιλέστατοί μας φοιτητές και φοιτήτριες, μαθητές και μαθήτριες

Η επιρροή της ελληνικής αλλά και η ορατότητά της δεν εξαντλείται στα όσα προαναφέρθηκαν, αλλά εκτείνεται και σε άλλα φαινόμενα και ιστορικά μορφώματα. Δεν έχουμε, δυστυχώς, τον χρόνο να τα εξετάσουμε διεξοδικά· θα περιοριστώ σε μια λακωνική αναφορά στα

τέσσερα σημαντικότερα που αφορούν την περίοδο από τον 16^ο αιώνα μέχρι και τον 21^ο.

Ο Προτεσταντισμός είναι ο πρώτος από αυτά τα φαινόμενα. Με το σύνθημά του Ad fontes, «Εις τας Πηγάς», τόνισε την ανάγκη στροφής στις **πρωτότυπες** γλώσσες των ιερών κειμένων και έδωσε ώθηση σε μια ανανεωμένη μελέτη της ελληνιστικής κοινής της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης.

Ως δεύτερο πεδίο που επηρεάστηκε από την ελληνική μπορεί να αναφερθεί η επιστημονική ορολογία. Ο Διαφωτισμός (και όχι μόνο) στην προσπάθειά του να δημιουργήσει επιστημονική ορολογία προκειμένου να ανταποκριθεί στην έκρηξη των επιστημών του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, στράφηκε και αυτός προς την αρχαία ελληνική και τη λατινική. Ένα παράδειγμα ωραίο της γόνιμης αυτής αναμέτρησης των επιστημόνων με την ελληνική μάς έδωσε ο κ. Πρύτανις με την «ηωσίνη» και τα «ηωσινόφιλα».

Το τρίτο ιστορικό μόρφωμα που εγκολπώνεται την ελληνική γλώσσα είναι η λεγόμενη «Ορθόδοξη Κοινοπολιτεία». Οι ορθόδοξοι πληθυσμοί των Βαλκανίων οι οποίοι ζουν στο πλαίσιο της οθωμανικής αυτοκρατορίας, παρά τη διαφορετική καταγωγή τους, υγκροτούν πολιτιστική ενότητα, την οποία οι ειδικοί μελετητές ονομάζουν «ορθόδοξη κοινοπολιτεία» (Αναφερόμαστε στην εποχή πριν την έλευση των εθνικών κινημάτων). Ο πρωτεύων ενοποιητικός άξονας είναι ασφαλώς η ορθόδοξος Εκκλησία, ωστόσο κυρίαρχη θέση ανάμεσα στους δεσμούς της κοινοπολιτείας κατέχει **και η ελληνική γλώσσα**. Καθιερώνεται όχι μόνο ως η κοινή γλώσσα της επικοινωνίας και των εμπορικών συναλλαγών (lingua franca) αλλά και η **κοινή γλώσσα της παιδείας**, συνενώνοντας σε ενιαίο οικονομικό και πνευματικό δίκτυο **Έλληνες, Σέρβους, Βουλγάρους, Ρουμάνους, Μολδαβούς, Ουκρανούς και εν μέρει Αλβανούς**. Και ας τονίσουμε ότι η ελληνική γλώσσα δρα παιδευτικά, δεδομένου ότι μέσω των ελληνόγλωσσων συγγραμμάτων οι διανοούμενοι και οι λόγιοι των Βαλκανίων καταρτίζονται στις νεότερες ιδέες του Διαφωτισμού.

4. Το διεθνές βεληνεκές της ελληνικής γλώσσας και γραμματείας ήλθε να επιβεβαιώσει εντελώς πρόσφατα η ενθουσιώδης υποδοχή της στην πολυπληθέστερη χώρα του πλανήτη. Η παρουσία των ελληνικών σπουδών στην Κίνα έχει πλέον θεσμοθετηθεί σε μεγάλα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, καθώς και με ενεργούς μελετητές που καλύπτουν ευρύ φάσμα ειδικεύσεων. Ενδεικτικές της αυξανόμενης ερευνητικής δυναμικής είναι η διοργάνωση του εντυπωσιακού σε

όγκο (με 500 περίπου μελετητές) Πρώτου Παγκόσμιου Συνεδρίου Κλασικών Σπουδών στο Πεκίνο (6–8 Νοεμβρίου 2024), η ίδρυση Κινεζικής Σχολής Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα και οι μεταφραστικές πρωτοβουλίες, όπως η μετάφραση των Απάντων του Πλάτωνα από ομάδα του Πανεπιστημίου Ρενμίν στο Πεκίνο. Όπως επισημαίνει ο γενικός εκδότης της μετάφρασης, Καθηγητής WANG Xiaochaο, τα έργα του Πλάτωνα αποτελούν κορυφαίο επίτευγμα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού ο οποίος δεν ανήκει μόνο στη Δύση, **αλλά σε ολόκληρη την ανθρωπότητα.**

Μακαριώτατε, Κυρία Υπουργέ, Κύριε Πρόσβυ , κ. Πρύτανη, φιλόμουσοι επισκέπτες

Κατακλείδα

Η ελληνική γλώσσα, όπως είδαμε, υπερβαίνει ήδη από νωρίς τα γεωγραφικά όρια του ελληνικού κόσμου. Έρχεται σε δημιουργική επαφή με ένα ευρύτατο σύνολο λαών, υπηρετεί θρησκευτικές κοινότητες, συνδέεται με μεγάλα πνευματικά κινήματα. Αναλόγως της εποχής, λειτουργεί ως επίσημη γλώσσα κρατών, ως *lingua franca* αυτοκρατοριών και άτυπων κοινοπολιτειών, ως γλώσσα υψηλής παιδείας και πολιτισμού. Σε σχέση με το τελευταίο, η βάση επί της οποίας αναπτύσσεται η επικοινωνία της με τους άλλους λαούς είναι η αρχαιοελληνική της γραμματεία, η χριστιανική της γραμματεία, η τεχνολογία της γραφής της.

Περαίνοντας τον λόγο μου, επιτρέψτε μου να απευθυνθώ ειδικά προς τους Πρόσβεις και τα μέλη του διπλωματικού σώματος που μας τιμούν σήμερα συνορτάζοντας μαζί μας:

Η παρουσία σας, Εξοχώτατοι κύριοι και κυρίες, είναι πολύτιμη, διότι υπενθυμίζει με τον πιο απτό τρόπο ότι η ιστορία της ελληνικής γλώσσας δεν είναι μόνο εθνική ιστορία, αλλά και ιστορία διαλόγου με άλλους λαούς και πολιτισμούς. Με πολλές από τις χώρες που εκπροσωπείτε, η ελληνική γλώσσα συναντήθηκε στο παρελθόν σε πεδία παιδείας, επιστήμης, πίστης και πολιτισμού. Σήμερα η συνάντηση αυτή συνεχίζεται σε ένα πνεύμα αμοιβαίου σεβασμού και

συνεργασίας.

Σας ευχαριστούμε θερμά για την παρουσία σας και για τη συμβολή σας στη διατήρηση αυτού του διαλόγου των γλωσσών και των πολιτισμών.

Ευχαριστώ, τέλος, την «ολομέλεια», ούτως ειπείν, της φιλόμουσης αυτής ομήγουρης για την αθρόα και ενθουσιώδη συμμετοχή της.